

Anh Phải Sống Khái Hưng

Trên đê Yên Phụ một buổi chiều mùa hạ. Nước sông Nhị Hà mới bắt đầu lên to, cuộn cuộn chảy, tương muốn lồi phăng cái cù lao ở giữa sông đi.

Theo dòng nước đỏ lờ đờ, những thân cây, những cành khô từ rừng về nổi lênh bênh, như một dãy thuyền nhỏ liên tiếp chạy thật nhanh tới một nơi không bờ không bến.

Đứng trên đê, bác phó nề Thức đưa mắt trông theo những khúc gỗ ấy tỏ ý thèm muốn, rồi quay lại, dăm dăm nhìn vợ, hỏi thăm ý kiến. Người vợ, ngấm sông, ngấm trời, lắc đầu thở dài, nói:

-- Gió to quá, mà đám mây đen kia ở chân trời đùn lên mau lắm. Mưa đến nơi mất, mình ạ !

Người chồng cũng thở dài, đi lững thững. Rồi bỗng dừng lại, hỏi vợ:

-- Mình thổi cơm chưa ?

Vợ buồn rầu đáp:

-- Đã. Nhưng chỉ đủ cơm cho hai con ăn bữa chiều hôm nay.

Hai vợ chồng lại im lặng nhìn nhau... Rồi hình như cùng bị một vật, một định kiến nó thôi miên, nó kiềm áp, hai người đều quay lại phía sông. Những thân cây vẫn phăng phăng trôi giữa dòng nước đỏ.

Chồng mỉm cười, cái cười vợ vẫn, bảo vợ:

-- Liều !

Vợ lắc đầu không nói. Chồng hỏi:

-- Mình đã đến nhà bà Ký chưa ?

-- Đã.

-- Thế nào ?

-- Không ăn thua. Bà ấy bảo có đem củi vớt đến, bà ấy mới giao tiền. Bà ấy không cho vay trước.

-- Thế à ?

Hai chữ 'thế à' rần rỏi như hai nhát bay cuối cùng gỗ xuống viên gạch đặt trên tường đương xây. Thức quả quyết sắp thi hành một việc phi thường, quay lại bảo vợ:

Chị Thức lảng lảng ngồi ôn lại cuộc đời đã qua. Bộ óc chất phát của chị nhà quê giản dị, không từng biết tưởng tượng, không từng biết xếp đặt trí nhớ cho có thứ tự. Những điều chị nhớ lại chen chúc nhau hỗn độn hiện ra như những hình người vật trên một tấm ảnh chụp. Một điều chắc chắn, chị ta nhớ ra một cách rành mạch, là chưa bao giờ được hưởng chút sung sướng thụ nhàn như những người giàu có.

-- Con... nó ngủ.

-- Nhưng mình ra đây làm gì ?

-- Nhưng mình định đem thuyền đi đâu ?

-- Mình hỏi làm gì ? Đi về !

Lạc bưng mặt khóc. Thức cảm động:

-- Sao mình khóc ?

-- Vì anh định đi vớt củi một mình, không cho tôi đi.

Thức ngẫm nghĩ, nhìn trời, nhìn nước, rồi bảo vợ:

-- Mình không đi được... nguy hiểm lắm.

Lạc cười:

-- Nguy hiểm thời nguy hiểm cả... Nhưng không sợ, em biết bơi.

-- Được !

Tiếng 'được' lạnh lùng, Lạc nghe rùng mình. Gió thổi vẫn mạnh, nước chảy vẫn dữ, trời mỗi lúc một đen. Thức hỏi:

-- Mình sợ ?

-- Không.

Hai vợ chồng bắt đầu đưa thuyền ra giữa dòng, chồng lái, vợ bơi. Cố chống lại sức nước, chồng cho mũi thuyền quay về phía thượng du, nhưng thuyền vẫn bị trôi phăng xuống phía dưới, khi nhô, khi chìm, khi ẩn, khi hiện trên làn nước phù sa, như chiếc lá tre khô nổi trong vũng máu, như con muỗi mắt chết đuối trong nghiên son.

Nhưng nửa giờ sau, thuyền cũng tới được giữa dòng. Chồng giữ ghè lái, vợ vớt củi.

Chẳng bao lâu thuyền đã gần đây, và vợ chồng sắp sửa quay trở vào bờ thì trời đổ mưa... Rồi chớp nhoáng như xé mây đen, rồi sấm sét như trời long đất lở.

Chiếc thuyền nan nhỏ, đầy nước, nặng trĩu.

Hai người cố bơi nhưng vẫn bị sức nước kéo phăng đi...

Bỗng hai tiếng kêu cùng một lúc:

-- Trời ơi !

Thuyền đã chìm. Những khúc củi vớt được đã nhập bọn cũ và lạnh lùng trôi đi, lôi theo cả chiếc thuyền nan lật sấp...

Chồng hỏi vợ:

-- Mình liệu bơi được đến bờ không ?

Vợ quả quyết:

-- Được !

-- Theo dòng nước mà bơi... Gõ lên sóng !

-- Được ! Mặc em !

Mưa vẫn to, sập chớp vẫn dữ. Hai người tưởng mình sống trong vực sâu thẳm. Một lúc sau, Thức thấy vợ đã đuối sức, liền bơi lại gần hỏi :

-- Thế nào ?

-- Được ! Mặc em !

Vợ vừa nói buông lời thì cái đầu chìm lìm. Cố hết sức bình sinh, nàng mới ngoi lên được mặt nước. Chồng vội vàng đến cứu. Rồi một tay xốc vợ một tay bơi. Vợ mỉm cười, âu yếm nhìn chồng. Chồng cũng mỉm cười. Một lúc, Thức kêu:

-- Mỏi lắm rồi, mình vịn vào tôi, để tôi bơi ! Tôi không xốc nổi được mình nữa.

Mấy phút sau, chồng nghe chừng càng mỏi, hai cánh tay đã mỏi. Vợ khẽ hỏi:

-- Có bơi được nữa không ?

-- Không biết. Nhưng một mình thì chắc được.

-- Em buông ra cho mình vào nhé ?

Chồng cười:

-- Không ! Cùng chết cả.

Một lát -- một lát nhưng Lạc coi lâu bằng một ngày -- chồng lại hỏi:

-- Lạc ơi ? Liệu có cố bơi được nữa không ?

-- Không ?... Sao !

-- Không. Thôi đành chết cả đôi.

Bồng Lạc rung khẽ nói:

-- Thằng Bò ! Cái Nhớn ! Cái Bé ! ... Không ? ... Anh phải sống !

Thức bỗng nhẹ hẫng đi. Cái vật nặng không thấy bám vào mình nữa. Thì ra Lạc nghĩ đến con đã lỏng lẻo buông tay ra để mình xuống đáy sông, cho chồng đủ sức bơi vào bờ.

[illegible]

Đèn điện sáng rực xuống bờ sông. Gió đã im, sóng đã lặng. Một người đàn ông bế một đứa con trai ngồi khóc. Hai đứa con gái nhỏ đứng bên cạnh. Đó là gia đình bác phó Thức ra bờ sông từ biệt lần cuối cùng linh hồn kẻ đã hy sinh vì lòng thương con.

Trong cảnh bao la, nước sông vẫn lãnh đạm chảy xuôi dòng.